

Presentation av Klockrike hembygdsförening

Klockrike hembygdsförening verkar för bygdens kultur och naturnära utveckling och är politiskt och religiöst neutral.

Styrelse

Axel Lindén, ordförande, 070 151 94 71, axhel@spray.se

Kristina Berry, kassör, 013 39 12 47, 070 295 94 93, kristina.berry@boremail.com

Lena Björnfjell, 39 13 31, 070 225 04 87

Fredrik Lund, 664 66, 070 513 16 64, fl66466@gmail.com

Gerd Mellberg, 39 10 88, 076 090 72 02, gerdm@boremail.com

Mattias Flyckt, 070 759 04 00, mattias@flyckt.eu

Lovisa Göransdotter, lovisagoransdotter@icloud.com

Lina Rogström

Hemsida: www.hembygd.klockrike.se

Facebook: www.facebook.com/klockrike.hembygdsforening

Epost: hembygd@klockrike.se

Hembygdsföreningens verksamhet styrs av medlemmarnas initiativ. Det innebär att det är medlemmarna som avgör vilka aktiviteter vi ska ha. Styrelsen stöttar projekt som medlemmar vill genomföra ekonomiskt och praktiskt. Målet ska vara att öka trivselen och gemenskapen i vår bygd. Styrelsen ser gärna att det blir nya sorters aktiviteter i framtiden.

Styrelsen har ansträngt sig för att förenkla administrationen.

Medlemmar och försäkring

Hembygdsföreningen har 72 medlemmar (2014), medlemsavgift: 50 kr/år, för familj 100 kr.

Hembygdsföreningen är från 2009 ansluten till Östergötlands hembygdsförbund och Sveriges hembygdsförbund.

I medlemsavgiften till hembygdsförbundet ingår grundförsäkring som omfattar ansvars-, förmögenhetsbrotts-, rättsskydds- och olycksfallsförsäkring. Ansvarsförsäkringen omfattar all normal verksamhet som föreningen bedriver. Olycksfallsförsäkringen omfattar medlem som under utövande av ideellt uppdrag för föreningen drabbas av olycksfallsskada under sammankomster, kurser, verksamhet eller resor. Försäkringen omfattar även deltagare vid föreningens egna arrangemang.

Hembygdsföreningen har övertagit skötselavtalet med Motala kommun för Järnvägsparken som Klockrike byråd tecknade. Avtalet kräver en ansvarsförsäkring som hembygdsföreningen har.

Nya medlemmar hälsas välkomna

Är du intresserad av hembygden är du välkommen att bli medlem i Klockrike hembygdsförening.

För att förnya ditt medlemskap eller för att bli ny medlem i Klockrike hembygdsförening:

Betala 50 kronor per person eller 100 kronor för hela familjen till bankgiro 618-7728.

Glöm inte att anteckna namn och kontaktuppgifter och vilka familjemedlemmar du betalar för.

För att förenkla har styrelsen beslutat att inte dela ut några medlemskort.

Varför ska man vara medlem i Klockrike hembygdsförening?

Föreningen slår vakt om kultur och natur i Klockrike.

Vi vill främja gemenskapen så att Klockrike fortsätter att vara en bra plats att bo på.

Vi forskar i Klockrikes historia, traktens bebyggelse och om människor som levat här.

Vi skapar ett slags hembygdsbok på nätet; Klockrikekartan.

Vi sköter järnvägsparken där det finns en **bokholk**. Bokholken har blivit möjlig tack vare tillmötesgående från föreningen Företagare i Klockrike, FIK. Där kan vi byta böcker med varandra. Vi anordnar konserter, föreläsningar och arrangerar en studiecirkel om trädgård. Inom föreningen finns en arbetsgrupp för fiber i Klockrike som arrangerat möten för allmänheten. I samarbete med Klockrike allmänna idrottsförening och Klockrike byråd arrangeras Valborgsmässa- och midsommarfirande. Byfest anordnas under sommaren.

Försäljning av ”Vägen till Klockrike”-produkter

Pikétröjor med ”Vägen till Klockrike” kan beställas hos hembygdsföreningen. Tröjorna finns i beige, svart, marin, ljusblått och vitt i storlekarna S-XXXL samt barnstorlekar. Pris 160 kr/st. Det finns även vita **t-shirts** i storlekar S-M-L-X-XL, även damstorlekar, med ett större tryck av ”Vägen till Klockrike”-märket mitt fram. Pris 100 kr/st.

Hembygdsföreningen säljer **Klockrike-almanackan, Vägen till Klockrike-knappar**, med nål eller magnet, och **vykort** från Klockrike. Två av vykortet är flygfoton av Klockrike samhälle respektive kyrkbyn. Fotograf Leif Cronegren och pilot Robert Wiesner.

Rutinerna för att sälja Klockrikealmanackan (102 almanackor såldes 2014) har förenklats.

Historik

Föreningen bildades 1996 med namnet Klockrike bygdekommitté. Bland initiativtagarna till föreningen kan nämnas Kristina Berry, Birger Ekerbring, Bengt Hildeskog, Carin Karlsson och Gerd Mellberg. En av anledningarna till bildandet av föreningen var att Anita Forslund, Brickstad, skulle utföra ett ALU-projekt med syfte att beskriva och fotografera gårdarna i Klockrike i en skrift. För att kunna göra detta måste en organisation stå bakom.

Vid föreningens årsmöte den 28 mars 2004 bytte föreningen namn från Klockrike bygdekommitté till Klockrike hembygdsförening.

Aktiviteter under de gångna åren

Föreläsningar

Bland föreläsarna kan nämnas Kalle Bäck – Torp och torpare, arkeolog Pia Nilsson – Gamla kartor, Johan Högquist – Restauration av trädgård enligt gammal modell, Sonja Hall Glimstedt – Om luffare, Johan Birath – Socknarnas historia då och nu samt Mordförsök i Stora Berga och andra berättelser från 1800-talets Östergötland, Eive Pantzar – På strövtåg i hembygden, Lars Eliasson – Indelningsverket och soldattorpen i Klockrikebygden, Björn Segrell – När byarna sprängdes, Anders Åhammar – Husbyfjöl 700 år, Jan Paul Stridh, Linköpings universitet – föreläsning om Ortsnamn, Fotokväll med Björn Lemón, sonson till fjärdingsman Gustav Albin Thor, Toreborg, ”Te’ dä’ språk vi älsker” - ett program med bondkomiska slängar av Sven-Inge Pettersson & Lasse Ström, 2009 uppmärksammades 700-årsminnet av Helge Björn med en föreläsning av universitetslektor Anders Fröjmark med temat ”Mirakler och helgonkult”, föreläsning om fornfynd av Eva Lundblad och Barbro Johansson från Östergötlands länsmuseum, föredrag av Axel Lindén – Vägen till Klockrike – Hur kom jag hit, vad gör jag här?, Mikael Andersson från Motala om sitt liv som cp-skadad sedan födseln, Annika Lindén och Margareta Ljungars – Bland pingviner och isberg i Antarktis, Jens Jarkiewicz – Om självhushållning är svaret - Vad är då frågan?, Janne Jansson – Om Klockrike förr, Gustav Berry – Stations samhällen vid Mellersta Östergötlands järnvägar (2011) samt Är det trist på landsbygden? (2015).

Vandringar, utflykter och studiebesök

Den 9 maj 2004 anordnade föreningen **Luffarvandring** till 100-årsminnet av författaren och nobelpristagaren Harry Martinsons födelse. Ca 150 personer vandrade i strålände sol med landshövding Björn Eriksson och kommunalråd Johan Andersson i spetsen från vandrarhemmet Glas bruket i Borensberg vid Göta kanal till Klockrikegården. Matpaus gjordes i Brunneby herrgårdspark där Klockrike kapell spelade, landshövdingen talade och deltagarna fick ett luffarknytt att äta samt öl och Brunnebydricka att dricka.

Den 7 maj 2006 genomfördes **Knektvandring** från Älvestads kyrka till Klockrikegården med ett 100-tal deltagare. Paus gjordes i Ättorpa där det finns flera knekttorp och knektar från Garnisonsmuséet mötte upp i uniform från olika epoker. Ärtsoppa serverades av Motala Lottakår vid knekttorpet Fridhem. Landshövding Björn Eriksson och kommunalråd Johan Andersson korade årets hemvändare Åsa-Britt Karlsson, tidigare statssekreterare i Miljödepartementet.

Den 24 september 2006 arrangerades **Byvandring** i Klockrike stationssamhälle med ca 70 deltagare. Efter gudstjänst på Klockrike G: la kyrkogård tittade vi först på Helge Björns holk. Under vandringen genom Klockrike visade fotograf Leif Cronegren gamla fotografier och deltagarna kunde jämföra dem med hur det ser ut idag. Vandringen avslutades med fika och äppelpaj i Klockrikegården.

Den 18 maj 2008 arrangerades i samarbete med Klockrike byråd **Slättvandring** med ett 60-tal deltagare från Brickstad till Klockrikegården med jordbruk som tema. Under vandringen besöktes Stora Berga storgård där värdparet Kjell och Irén Svensson gjort i ordning sin verkstad för matpaus och bjöd på korv med bröd. Landshövding Björn Eriksson korade årets klockrikebo Annika Nord. Tal hölls av Kjell Fransson från Motala kommun och Gustav Berry och Kjell Larsson i Ivar Jonssons orkester underhöll med musik. I Klockrikegården serverade årskurs 6 från Klockrike skola fika. Fotografier från gamla Klockrike fanns utställda och nätverket Företagare i Klockrike samt några företagare presenterade sig.

Den 28 september anordnades en **Kyrkbyvandring** i Klockrike kyrkby med 16 deltagare under ledning av fotograf Leif Cronegren. Först gavs tillfälle att gå upp i kyrktornet för att beundra utsikten som var mycket fin denna vackra, klara höstdag. Därefter tittade vi bl.a. på f.d. ålderdomshemmet och kunde jämföra det med de gamla fotografier som Leif visade samt luffaren Östgöta-Mats gamla, ganska fallfärdiga stuga. Leif visade även foton av hus som inte längre finns såsom Klockhem, handelsträdgården och Lugnets affär och vi såg de platser där dessa legat. Som avslutning var det fika med äppelpaj i Kaif:s klubbstuga.

För fjärde gången anordnade Klockrike hembygdsförening en vandring till Klockrike söndag den 16 maj 2010. Denna gång en **Nostalgivandring**. Trots ganska kyligt och gråmulet väder var det 43 vuxna och 7 barn som samlades klockan 10 på Kornettgården i Kulla by, Flistad, och hälsades välkomna av Klockrike hembygdsförenings ordförande Ewa Höglind att delta i den ca 9 km långa vandringen till Klockrike.

Lars-Erik ”Lalle” Johansson berättade om Kornettgården som har omfattande samlingar av föremål från svunna tider. Arne Hallerfelt, Kulla Tyskegård, berättade om Kulla bys historia såsom en förödande brand i början av 1800-talet som lade hela byn i aska och laga skiftet på 1860-talet, då flera gårdar flyttades ut från byn. I Kulla Tyskegård liksom i Kulla skattegård (Kullagården) som passerades under vandringen kan turister och andra besökande hyra rum.

Vandrarna gick på den gamla Kullavägen fram till den gamla banvallen där den smalspåriga järnvägen Linköping – Fågelsta gick fram. Håkan Lessel och andra berättade om tiden då man kunde åka tåg från Kulla anhalt. Vandrarna fortsatte på en vacker skogsväg fram till den nya Kullavägen och vidare norrut medan barnen erbjöds åka traktorvagn med Clas Lessel till Kulla Norrgård.

På Kulla Norrgård tog Bruno Dahl emot och visade sin samling av ett hundratal veterantraktorer och 300 modeller av traktorer samt modell av en lantgård med en mängd olika jordbruksmaskiner. Nästa stopp var i Kulla Fridhems trädgård där Agneta Lundkvist och Ulf Johansson välkomnade vandrarna. Det är ett imponerande arbete de lagt ned på att skapa denna vackra och variationsrika trädgård. Vandrigen fortsatte till Arne Schöön som hade mycket intressant att berätta, särskilt om luffaren Östgöta-Mats. Efter ytterligare ett par kilometers vandring kunde Östgöta-Mats gamla stuga besökas.

Helena Jansson och Joacim Larsius tog emot i Klockrike kyrka där vandrarna kunde gå upp i kyrktornet och beundra den vackra utsikten över Östgötaslätten. Vandrigen fortsatte till Klockrike gamla kyrkogård, Helge Björns holk, Rhododendrodalen och Klockrike station. Slutmålet för vandrigen denna gång var den nya Järnvägsparken där det bjöds på cider från Brunneby och godis från Cloetta.

Den femte vandrigen till Klockrike, från **Brunnkärr** till Järnvägsparken i Klockrike, Kristi Himmelfärdsdag 17 maj 2012, lockade ca 35 personer. Samling skedde klockan 10 vid Brunnkärr hpl vid den nedlagda smalspåriga järnvägen mellan Klockrike och Borensberg. Vädret var gråmulet och kyligt men i skogen var det vackert med den skira grönskan. Ansvariga för vandrigen var Axel Lindén och Clas Lessel. Axel från Örbäck på vars ägor hälften av vandrigen ägde rum hälsade välkommen och berättade om vandrigen och trakten. Även Axels mamma Annika Lindén hade en hel del att berätta.

En bit in i skogen stannade Axel och pekade på några gröna stolpar intill vägen. De markerar var Svenska kraftnät vill bygga en högspänningsledning. De närboende protesterar mot detta intrång och har fått stöd av bl.a. Motala kommun. Ytterligare en bit bort visade Axel på en plats där ett företag provborrat efter naturgas men trycket var för dåligt för att det skulle bli lönsamt att utnyttja.

Nästa stopp blev vid jaktstugan Fagerhult. Fagerhult ligger halvvägs mellan Brunnkärr och Löparehem. Stugan används av ett jaktsällskap med anknytning till Örbäck. Stugan flyttades från en annan plats samtidigt som det gick en populär TV-serie med namnet Fagerhult i vilken jägare och naturexpert deltog. En svensk-amerikan var med och byggde stugan och han använde en sorts dubbelyxa som är vanlig i Amerika. Håkan Lessel hade fått yxan och kunde visa den för vandrarna.

Sista biten innan vi kom ut på vägen mot Klockrike var inte väg utan en stig genom en hage så det blev litet besvärligt för dem som hade cykel eller barnvagn. Med litet god vilja och hjälp lyckades alla komma fram till en vacker äng där paus gjordes för att äta medhavd matsäck. På ängen finns stengrunden kvar från en ladugård.

Stationen Löparehem vid järnvägen Klockrike – Borensberg är numera bostad och en ny skylt med namnet har satts upp på huset. Nära stationen finns en vackert stensatt gammal källa som vandrarna fick titta på. Därefter gick färden mot Klockrike kyrka och det var många som ville gå upp i tornet och beundra den vackra utsikten över Östgötaslätten. Från kyrkan gick vandrigen söderut mot Klockrike stationssamhälle. På Klockrikevallen genomförde Anders Johansson en uppvisning av modellflygplan. Gamla kyrkogården, Helge Björns holk och Rhododendrodalen besöktes också innan vandrigen avslutades i Järnvägsparken. Där serverades cider med tilltugg och tillfälle fanns att handla Klockrikematerial.

Studiebesök har gjorts på en del av de större gårdarna i Klockrikebygden såsom Karstorp, Hanorp, Örbäck, Valstad och Hassla. Länsbiblioteket och domkyrkan i Linköping har också besökts. I domkyrkan var det intressant att få se Helge Björns gravsten i S:t Nielses gravkor.

Fornminnen i Klockrike har märkts ut och besökts såsom gravplatsen i Berga, domarringen och Helge Björns holk med arkeologerna Pia Nilsson och Tomas Karlsson som guider. Besök har gjorts på Ättorpa slätteräng där biologen Sten Persson berättade om faunan på ängen och vid Berga mosse mellan Klockrike och Älvan där torvbrytning har skett en kortare tid.

Hembygdsföreningen har arrangerat **utflykter** till bl.a. Glasbrukets vandrarhem och Norrbyhus slottsruin vid Kungs Norrby, Ljungs slott och Brunneby musteri, Öjebro kvarnby samt till konstsmeden Pablo von Eckardstein i konstsmedjan Järneken vid Sörby bro. Våren 2007 gjordes en kyrktur till Älvestad, Skeppsås och Lönsås med uppehåll även i Fornåsa där vi besökte Fornåsa hembygdsförening och tittade på hur de renoverat det gamla huset Fornåsdal där affärsverksamhet bedrevs under många år. Studiebesök gjordes vid vindkraftverket i Berga i oktober 2010 där Karl-Oscar Oscarsson berättade om och visade vindkraftverket.

Konserter med Pär Sörman

Den 1 februari 2009 firades **60-årsjubileum för Harry Martinsons "Vägen till Klockrike"** med konsert av Pär Sörman som framförde dramatiserade tablåer baserade på boken. Konserten uppskattades mycket av över 100 åhörare.

Söndag 31 januari 2010 framförde Pär Sörman programmet "*En spelmans saga*" då han sjöng, spelade och berättade om Dan Anderssons liv och diktning i lätt dramatiserad form på vår fina scen i Klockrikegården.

Söndag 30 januari 2011 tolkade Pär Sörman Nils Ferlin, Evert Taube, Dan Andersson m.fl. med programmet "*Sånger längs vägen*".

Sin fjärde konsert i Klockrike höll Pär Sörman den 29 januari 2012 med titeln *Den ja' kunde va'* där han tolkade Michael Wiehe, Evert Taube, Dan Andersson m.fl. Detta år framförde Pär Sörman även fyra kortare konserter på äldreboenden i kommunen. Den 28 januari var han på Träffpunkten 59:an i Motala, den 30 januari i Vileborg, Fornåsa, och Granliden, Tjällmo, samt 31 januari på Svanen i Borensberg. Dessa konserter var också mycket välbesökta och uppskattade.

24-26 januari 2013 framförde Pär Sörman åter kortare konserter i Granliden, Tjällmo, på torsdagen, i Vileborg, Fornåsa, på Svanen, Borensberg, på fredagen, och på Träffpunkten 59:an i Motala på lördagen. Söndag den 27 januari framförde Pär Sörman åter sitt program *Luffare* med dramatiserade tablåer baserade på Harry Martinsons *Vägen till Klockrike* med visor och dikter av bl.a. Dan Andersson, Fröding och Karlfeldt i Klockrikegården.

Pär Sörman återkom till Klockrike för sjätte året 24-26 januari 2014 då han på fredagen framförde korta konserter i Vileborg, Fornåsa, och på Svanen, Borensberg, samt på lördagen på Träffpunkten 59:an i Motala. Söndag 26 januari sjöng Pär Sörman visor av och berättade om Dan Andersson, Evert Taube, Nils Ferlin m.fl. i Klockrikegården.

Gammeldans

Med början i oktober 2010 fram till våren 2014 har gammeldans till musik av Lars-Henriks spelmän anordnats av hembygdsföreningen två gånger per år i Klockrikegården, i mars och oktober.

Harry Martinson-sällskapets årshögtid 2009

8-10 maj 2009 var Klockrike hembygdsförening lokal samarbetspartner vid Harry Martinson-sällskapet årshögtid i Klockrikegården. Programmet innehöll filmvisning på fredagskvällen, föreläsningar och Sällskapets årsmöte på lördagen samt konsert i Brunneby sätesgård och högtidsmiddag i Restaurang Bettina på lördagskvällen.

Harry Martinson-sällskapets årshögtid blev mycket lyckad och Sällskapets styrelse liksom 100-talet deltagare uppskattade det lokala engagemanget för genomförandet. Årshögtiden, i synnerhet utdelandet av det nyinstittade Klockrikestipendiet till poeten Li Li och konserten med Martin Bagge och Östgöta blåsarkvintett, har fått mycket positiv respons och stor uppmärksamhet i Radio Östergötland och i lokalpressen. Ett evenemang av detta slag betyder mycket för marknadsföringen av Klockrike.

Studiecirklar

Den stora samlingen av **foton från äldre tiders Klockrike** som fotografen Leif Cronegren sammanställt har i studiecirkelform försetts med texter. Äldre klockrikebor har varit till ovärderlig hjälp att känna igen och dokumentera byggnader och personer på foton. Fotosamlingen har varit utställd i Klockrikegården vid flera tillfällen vid bymarknader och vandringar och andra tillfällen.

En grupp medlemmar har ägnat sig åt att dokumentera skolor, kyrkan, järnvägen, företag och affärer mm i Klockrike fram till mitten av 1900-talet. Med denna dokumentation som grund har gruppen under namnet "Hembygdens vänner" gett ut skriften "Det gamla Klockrike" i tre delar.

Våren 2009 startade hembygdsföreningen en **namngrupp** på initiativ av Gerd Mellberg som också leder verksamheten. Namngruppen har som syfte att dokumentera gamla geografiska namn på platser, tegar, vägar etc. i Klockrike. Även namn på nyare byggnader dokumenteras. Gruppen samlar information om Klockrike socken.

Namngruppen har klarat av grovjobbet och satt ut ortnamnen i Klockrike på en digital karta, **Klockrikekartan**. Namngruppen har kopplat bilder och berättelser från Klockrike, platser, människor och verksamheter, till Klockrikekartan.

Här hittar du Klockrikekartan: www.namngruppen.webwizard.se

Kolla gärna, kanske har det smugit in sig små fel. Och använd gärna namn på hus och annat, exempelvis i din postadress, så att de inte faller i glömska.

Har du något att berätta? Har du hittat fel på kartan? Hör av dig till oss!

I maj 2009 gjorde Namngruppen en utflykt till gränsstenen Skälstena där Klockrike, Ljung och Flistad socknar möts samt till Helge Björns källa. I maj 2010 gjordes en utflykt till en annan gränssten nämligen Bricken i Brickstad och i maj 2011 besöktes åter Berga mosse. 2013 gjorde hembygdsföreningen och namngruppen en utflykt i spåren efter Östgötabankens rånare till Lillkitta vid Mårdtorps gård, Lönsås.

Som en uppföljning av Axel Lindéns föredrag "*Vägen till Klockrike – Hur kom jag hit, vad gör jag här?*" hösten 2011 arrangerades under våren 2012 studiecirkeln **Min väg till Klockrike** där Klockrikebor berättade om sin väg till Klockrike.

Övriga utåtriktade aktiviteter i regi av hembygdsföreningen

2011-2014 arrangerade hembygdsföreningen Julgransplundring i januari.